

Diabetes - Ögonundersökning

Syfte och bakgrund

Diabetes kan ge upphov till skador på de allra minsta blodkärlen i näthinnan i ögonbotten. Detta försiggår obemärkt hos patienten fram till dess en manifest skada uppkommit, vilket kan ge upphov till symtom.

Genom regelbundna ögonkontroller kan man tidigt upptäcka tillkomst av kärlskador – diabetesretinopati - och i tid ingripa med behandlingar i synbevarande syfte, innan synhotande diabetesretinopati uppkommit.

Ögonkontroller vid Diabetes

Alla personer med diabetes bör remitteras för en första ögonundersökning när diabetesdiagnosens fastställs. Detta gäller även vid kostbehandlad diabetes. Barn remitteras från 10 års ålder. Därefter sker regelbunden screeningfotografering enligt fastställda protokoll.

Remiss till ögonbottenfotografering krävs vid första besök, därefter kallar fotograferande vårdgivare. Remiss för första besök ska innehålla uppgift om diabetestyp, diabetesduration, typ av behandling, förekomst av hypertoni och/eller hyperlipidemi:

- Vid graviditet skall remiss sändas så tidigt som möjligt i graviditeten, med angivande av aktuell graviditetsvecka vid remissförfattandet.
- Vid terapiändring på grund av dålig metabol kontroll bör ny remiss övervägas, med uppgifter om detta, särskilt om patienten redan har retinopati, då behov av tidigarelagd fotokontroll kan föreligga.

Vid diabetesdiagnos >80 års ålder är ett utgångsfoto aktuellt. Om ingen retinopati då ses, avslutas screening för diabetesretinopati.

Besöksintervall för ögonbottenfotografering

Typ 1 diabetes

Ingen diabetesretinopati 2 år

Mild diabetesretinopati 1 år – 18 månader

Typ 2 diabetes

Ingen diabetesretinopati 3 år

Mild diabetesretinopati 1 år – 18 månader

Därefter individualiseras kontrollintervallen utifrån graden av diabetesretinopati och patienterna går ej längre på ”screening” utan på fotokontroller, administrerade av Verksamhetsområde Ögonsjukdomar.

Uteblivna besök

För de patienter som fotograferas vid ögonkliniken Akademiska Sjukhuset, samt vid satellitmottagningarna i Enköping och Tierp gäller:

Om patienten uteblir från kallade besök vid två, på varandra följande tillfällen, avslutas vårdkontakten, och inremitterande klinik informeras och får återkomma med ny remiss, om patienten senare kan förmås delta i fortsatta fotokontroller.

Hur andra vårdgivare hanterar uteblivna besök är oklart. Det är därför lämpligt att remitterande enhet efterforskar vilken rutin som gäller, vid den enhet vartill remissen skickas.

Enheter anslutna till Vårdval Ögonbottenfotografering vid Diabetes

Enköping

Ögonmottagningen vid Enköpings lasarett: 018-611 51 27

Håbo

Bålsta Optik och Eye Clinic 0171-66109

Bålsta Ögonklinik 0171-474001

Tierp

Ögonmottagningen i Tierp: 018-611 69 75

Uppsala

Ögonmottagningen vid Akademiska Sjukhuset: 018-611 51 27

Aleris Ögonmottagning 018-418 55 00

ProVisus, ögonbottenfotografering 072-222 21 18

Bergman Clinics ögonklinik 018-300174

StarrMedica ögonmottagning, läkarhuset 018-151617

Östra Ögon E Karlsson ögonmottagning 018-121550

Östra Ögon C Sandberg Melin ögonmottagning 018-121550

Familjeläkarna ögon centrum 018-6131900

Östhammar

ProVisus, ögonbottenfotografering 072-222 21 18

Dokumenthistorik

Författare

Kerstin Hallnäs, överläkare ögonsjukdomar.

2023-08-29, Elisabet Granstam, överläkare ögonsjukdomar, revision.

Revisionsdatum

2017-06-08 Publicerad första gången.

2020-02-28 Uppdaterad med information om enheter med vårdval ögonbottenfotografering, 2020.

2023-09-04 Elisabet Granstam ÖL Ögon Textkorrigering

2024-07-09 Tillgänglighetsanpassad

2025-01-10 Anders Langö. Tillgänglighetsanpassat.

2026-02-01 Elisabet Granstam ÖL Ögon Textkorrigering. Ändrat screeningintervall för T2DM (3 år oavsett behandling om ingen diabetesretinopati ses). Jarl Hellman, justering av enheter för Screening